Ч. 119 (13.358). Львів, пятниця 12. травня 1933. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло", Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Хто має вплив на українські маси?

Львів, 10. травня 1933.

До повищого наголовка можна додати per contrario ще один запит: „і хто того впливу не має?" На обидва запити дала відповідь недільна маніфестація, — таку грімку відповідь, що вона залунала по всій рідній землі та по чужині, де лише живуть українські люди. А ця відповідь була наче показним і наочним практичним експериментом, переведеним задля перевірки правди, яку дехто з наших земляків почав подавати в сумнів.

Отже такою правдою є те, що впливи на українські маси спиралися усе і нині спираються на трьох чинниках: 1) на *праці* серед народу, 2) на *відповідальності* і 3) на *традиції*. Всіж оті три чинники разом складаються на *авторитет*. Праця серед народу — це та щоденна дрібна й морочлива громадська робота, яку ведуть наші духовні і світські інтеліґенти по селах і містечках, по всіх культурних і господарських установах та які є справжніми керманичами, дорадниками, співучасниками смутків і радощів та співтворцями матеріяльної і духової культури українського села і міста. Ті люди всім відомі, вони за свої діла своїми особами відповідають, вони зі своїми установами й орґанізаціями десятки літ звязані, в залежности від своїх заслуг виростають або падуть, з успіхом чи з невдачею боронять своїх поглядів на широкому форумі — і завжди їх можна потягнути до громадської відповідальности. Колиж орґанізація чи установа виховала цілі кадри людей, ба навіть цілі покоління, та записала в масах своє імя довгим реєстром позиній заслуг і творчого дорібку — тоді імя тої орґанізації чи установи має на собі уже традиційну фірму. Ясно, що такі установи, такі орґанізації і такі поодинокі діячі втішаються авторитетом серед громадянства, серед мас, і що цей авторитет помагає їм переводити кожну *масову акцію*.

Такою масовою акцією була національно-релігійна маніфестація останньої неділі. Вона вдалася тому так блискуче, бо ідею до неї піддала установа з найвищим авторитетом серед мас — греко-катол. Церква, а підтримала ту ідею та допомогла до її реалізації своїми членами, своїми впливами і своєю пресою — орґанізація УНДО. Величезний вклад праці гр.-кат. духовенства серед українського простолюддя від світанку нашого національного відродження по нинішній день; відповідальність церковних діячів перед їхньою становою єрархією і перед проводом загальних громадських орґанізацій і установ, до яких вони належать; врешті довговікова традиція християнізму серед нотирійно побожного і привязаного до віри батьків українського народу — все те складається на такий авторитет греко-катол. Церкви, якому нема рівного. Зараз-же за ним і поруч із ним іде авторитет найбільшої і найповажнішої політичної орґанізації, УНДО, опертий на праці двох поколінь, приналежних до національно-демократичного табору, на принципі відповідальности всіх без вимку діячів, на традиції фірми. УНДО, як політ. партія, до релігійного свята, орґанізованого церк. єрархією, не вмішувалося і — всупереч денунціяціям польської ендецької та української націоналістичної преси (лише адреси тої денунціяції були інші: одні зверталися до польських урядових чинників і польської вулиці, другі до українського громадянства й української вулиці) — ніякої політичної закраски святові надавати не хотіло та не надало. Але преса УНДО, в першій мірі „Діло", почин до свята підтримала а орґанізаторами свята у верхівці (нпр. сам голова Ділового Комітету) та на низах (повітові громадські діячі, сільські духовники) це здебільша провідні чи рядові члени УНДО. І коли на трибуні на площі св. Юра поруч із митрополитом гр.-кат. Церкви засів голова УНДО — то це не була політична демонстрація. Цього — по правді кажучи — й ніхто, з якоюсь спеціяльною тенденцією, не „аранжував". Але коли митрополит запросив присутнього голову УНДО зайняти біля нього місце — то 50.000 дефілюючих мас слушно мусіло добачити в цьому глибоко-розумному жесті признання авторитету найповажнішої української національної політичної партії та висловлення подяки за найбільш льояльне і щире становище до того свята. І всі почували, що це явище зовсім нормальне: бо ця величезна національно-релігійна маніфестація, яка була чудовим проявом гармонії усіх верств і станів народу, була маніфестацією найбільш позитивних і творчих українських сил, якими є елементи, згуртовані біля прапорів греко-католицької Церкви та Українського Національно-Демократичного Обєднання.

І навпаки: всі елементи, які стоять поза тими двома українськими національними твердинями, виявилися на тлі недільної маніфестації кволими, безсилими, позбавленими всяких впливів на народні маси. В першу чергу це торкається тих, які явно проти свята У. М. Х. виступали й усіх зусиль вживали, всіми найбільш неперебірчивими засобами орудували, щоби лише здискредитувати ініціяторів і орґанізаторів свята та спричинити його невдачу. І ось нарід, у буквальному розумінні широкі українські *народні маси перейшли над тими „опозиціоністами" до денного порядку.* Зусилля скомпромітувати Церкву й УНДО скінчилися капітальною компромітацією авторів студентських „принципіяльних" резолюцій та їх безталанних виконавців, що активно по селах аґітували проти свята. За одним махом найбільш проречисто виявилося, як страшенне не орієнтуються керманичі націоналістичної частини студентської молоді, *що таке перені популярности серед народу*, які величини мають серед нашого народу авторитет і послух, як єдино можна авторитет і популярність здобути собі і яких сил треба, щоби можна відважитися виступити проти масових акцій орґанізованих авторитетними нашими чинниками! Не гасла, не теоретичні ідеї, не найпалкіші слова, лише праця, отверта відповідальність за неї й уґрунтований працею та відповідальністю авторитет — лише ці елементи запевнюють вплив на маси!

Наміри нового німецького уряду.

Господарська програма і соціяльна політика.

Берлін, у травні 1933.

Національна революція в Німеччині, якої підоймою став націонал-соціялізм, зробила проломом у державно-політичному думанні. Націонал-соціялізм це туга за державною могутністю Німеччини назовні та внутрі. Це змагання відродити цілу Німеччину до нового життя, надати їй нове оформлення, культурне та духове. Остання тиха революція охопила всі ділянки державного життя, відбулася без проливу крови, без великих потрясень. З програмової промови канцлера Гітлера в дні 21. березня бачимо, що Гітлер висунув на перший плян зовнішні та внутрішні завдання уряду національної революції всупереч іншим післявоєнним урядам, які у своїх урядових промовах висували в першу чергу господарсько-політичні завдання.

У своїй промові про господарську політику перед національним зібранням 23. березня, Гітлер торкнувся трьох важних проблем, а саме: проблеми держави і господарства, проблеми внутрішніх господарських реформ та проблеми відношення німецького господарства до світового господарства. Гітлер проголошує супремат держави перед господарством. Нація, каже він, не живе для господарства, а господарство не істнує для капіталу, лише капітал служить господарству, а господарство нації. Господарство — на його думку—не є метою, лише засобом до осягнення мети. Воно має ушляхотнювати, зберігати, плекати та підносити життя нації, а найвищою метою всякої діяльности це нація, держава як найвища єдність. Дальше Гітлер признає приватну власність, а в господарстві буде піддержувати всіми силами приватну ініціятиву, коли вона служитиме інтересам цілости господарства. Сама програма відбудови нації та держави, а з тим і перебудови господарського життя в Німеччині — за думку Гітлера — випливає вже з самої нужди німецького політичного, морального та господарського життя. В тім переконанні, що цей занепад має свій корінь в самім національнім організмі, метою уряду буде усунути все, що стоялоб на перешкоді у повороті до дальшої сили німецької нації.

Уряд хоче в першу чергу зреформувати фінанси, податкову систему. У валютовій політиці хоче оминати небезпечних експериментів і вдержати вартість німецької марки. Центральною його проблемою буде рятувати сільське господарство та середній стан. Гітлер гадає, що знищення сільського господарства привелоб до руїни цілу німецьку державу. Селянство як найбільше консервативний елемент, це одинока тривка запора проти більшовизму. Віднова та зріст сільського господарства мусить іти в парі з видатністю та рентовністю сільської продукції. Тоді і німецька індустрія буде розвиватись та вивіз на чужину збільшиться. Через поліпшення обставин середнього стану може прийти оживлення цілого господарського життя. Безробіття можна усунути лише при помочі поширення продукції, а головно через доцільний збут товарів. Коли нація зможе заспокоїти свої щоденні потреби, то тоді і машина не буде стояти дармо. Придбання праці та обовязкова праця це лиш поодинокі засоби, щоби злагіднити безробіття.

Ґеоґрафічне положення вбогої на сировці Німеччини не дає змоги рахувати на власні сили, тому теперішній уряд буде за всяку ціну шукати звязку зі світом, бо збут німецьких товарів на чужині дає працю міліонам німецьких робітників. Одначе виміна товарів мусить бути здорова та доцільна. Це торкається не лише торговлі, але і фінансів.

Щоби перевести ці реформи уряд передбачує такі умовини: виключний авторитет політичного проводу внутрі та довіря до нього, поворот до довіря між поодинокими народами, остаточна перемога розуму в орґанізації та свідомого проводу в господарстві.

Інж. Д. Волощак

Заворушення в Еспанії.

МАДРИД, 10. V. ПАТ. У звязку з викриттям змови, якої провідником був ген. Годед, арештовано багато військових старшин. Професійні союзи проголосили генеральний страйк в цілій Еспанії, однак без успіху. В Мадриді прийшло до кривавих бійок між студентами. Університети в цілій Еспанії замкнено. Під Мадридом підчас боїв населення з поліцією кинено гранату.

Американське законодавство.

ВАШИНГТОН, 10. V. ПАТ. Палата репрезентантів відкинула поправки сенату проєкту закону про допомогу фармерам і в справі інфляції. Ті поправки запевнюють фармерам оправдані користи. В найближчому часі сенат змінить своє рішення в справі поправок, після чого можна буде негайно предложити проєкт закону президентові Рузвельтові до підпису.

ВАШИНГТОН, 10. V. ПАТ. Палата репрезентантів приняла остаточно проєкт закону, що признає поодиноким стейтам кредити у загальній висоті пів міліярда долярів на боротьбу з безробіттям. Проєкт буде предложений президентові до підпису.

Буча на університеті.

ВІДЕНЬ, 10. V. ПАТ. В анатомічному інституті віденського університету прийшло вчора до бійки між студентами гітлерівцями та їхніми політичними противниками. Кільканацятьох студентів потерпіло рани. Заатаковані студенти, соціял-демократи і жиди схоронилися в одній викладовій салі, а деякі вискакували крізь вікна на вулицю і поважно потовклися. Гітлерівці пробували демонструвати перед ратушем і канцлерським урядом, однак розігнала їх поліція арештуючи 12 учасників. Університет замкнено. Як повідомляє „Вінер Альґ. Цтґ.", урядові кола задумують знести університетську автономію.

ВІДЕНЬ, 10. V. ПАТ. З приводу вчорашніх ексцесів на університеті арештовано 9 націонал-соціялістичних студентів, одного соціял-демократа і двох студентів жидів з Польщі. Ратункове поготівля дало лікарську поміч 20 студентам. Між ними находяться два американці, що просили інтервенції свого консуля. Крім того є ранені кількох польських і мадярських громадян.

—o—

По широкому світі.

— Японські війська розпочали наступ вздовж китайського муру та монґольської вязниці.

— Арештовані у Відні і Пельтен комуністи розпочали голодівку.

— Присуд апеляційного суду, який підвищив кару 18-місячної вязниці Вендлерові, головному бухальтерові концерну Кройгер і Толь, на 4 роки, засудив його теж на заплату відшкодування в сумі 23 міліонів корон.

—o—

Загальний Зїзд Союзу Українок.

Цьогорічний Загальний Зїзд Союзу Українок, що тягнувся повні два дні від год. 8. ранку до год. 21. вечора, сміло можна зачислити до найбільш удатних. Велика саля Української Бесіди була вщерть виповнена присутніми, яких число переходило 300, з них ок. 200 делегаток. Число присутніх не меншало ні в часі обідової перерви, ні в пізніх, вечірніх годинах. Такого численного Зїзду жіноцтва та зацікавлення його організаційними справами — Львів ще не бачив. Та найкраще враження зїзду спричинило те, що було велике число наших сільських жінок-делегаток Кружків С. У., які зїхалися так чисельно з усіх закутин нашої землі. Це незвичайно піднесло настрій Зїзду та надало йому загально-національного характеру.

При кожній точці нарад велася оживлена та річева дискусія, якої рівень був дуже високий. Не від річи буде згадати, що сільські делегатки часто забирали голос та за кожним разом їхні виступи так подобалися зібраним, що ціла саля нагороджувала їх рясними оплесками.

Зборами проводила цілий час голова Т-ва пос. Мілена Рудницька, при допомозі п-і Шепарович О.; крім них у президії Зборів були п-і: Паарова Іванна (голова Філії — Яворів), Олесницька Софія (голова Ф. — Станиславів), Катря Вовкова (голова Кружка — Гаї), Неоніля Мандзикова (голова Ф. — Ширець), М. Мудрикова (голова Ф. — Львів). Між присутніми завважали ми представників наших національних установ як посла Луцького з Ревізійного Союзу, дир. Барилика з Народньої Торговлі, інж. Холевчука з „Сільського Господаря", п. Петрика з „Просвіти", д-ра Дашкевича з Рідної Школи.

Із навалу пережитих справ, що їх порушували зібрані на Зїзді, слід відмітити декілька найважніших, а саме: зміну статута, справу праці жіночої молоди в С. У., справу організації Всеукраїнського Жіночого Конгресу, та справу розвязання рогатинської Філії С. У. Ця остання, сумна й заплутана справа внесла неприємний посмак у дотеперішній поважний хід нарад. Сам факт поставлення внеску на розвязання одної з найдіяльніших колись Філій С. У. прозвучав при відчитанні програми, як прикрий акорд. Одначе задушлива атмосфера цієї справи заволоділа салею тоді, коли поодинокі бесідниці пересунули перед зібраними низку фактів, що ілюстрували докладно цей стан анархії, в якому опинилося рогатинське жіноцтво. Загальний Зїзд дійшов до переконання, що одинокім засобом санації цих нездорових та деморалізуючих відносин є розвязати Філію в Рогатині. І внесок на розвязання рогатинської Філії перейшов переважною більшістю голосів. Та невдоволені цим невідповідальні одиниці, старалися счинити замішання на салі. Одначе завдяки енергійному виступові президії Зборів — вдалося інцидент з місця зліквідувати й дальші наради перейшли вже в цілковитому порядку.

Новowибраний Виділ представляється так: голова: пос. М. Рудницька; члени Виділу: Шепарович Олена, Кисілевська Олена, Палій Анна, Селезінкова Неоніля, Макарушкова Надія, д-р Дзерович Дарія, Лунева Ірина, Пежанська Ірина, Колтунюк Марія, д-р Яцкевич Віра, проф. Храплива Евгенія, Гургулівна Ірина, інж. Мудраківна Марія, д-р Коренець Стефанія. Заступниці: проф. Туринівна Олена, Каштанюк Олена, Мриц Мирослава, Гладка Ірина.

Німеччина обнижує процентову стопу.

БЕРЛІН, 10. V. ПАТ. Комісар республики для господарських справ Ваґенер відбув учора довшу конференцію з представниками фінансових кол на тему переведення знижки опроцентування, наслідком чого ще того місяця слід надіятись значного обниження процентової стопи. Остаточне рішення западе після повороту президента Державного Банку д-ра Шахта з Америки.

Тогож дня міністр Гуґенберґ відбув конференцію з провідником селянських організацій Даром на тему віддовження хліборобства.

—o—

Німецька маніфестац'я в Рурщині.

ПАРИЖ, 10. V. ПАТ. „Еко де Парі" довідується з Берліну, що Німеччина приготовляється до величної маніфестації, щоби вшанувати роковини розстрілу французьким військом в часі окупації Рурщини німця Шляґеттера, який вславився свого часу організуванням замахів підчас плебісциту на Г. Шлеську та висаджуванням потягів у Рурщині. Видано спеціяльну відозву, а канцлер Гітлер обняв протекторат над маніфестацією.

Розенберґ конферує в Льондоні.

ЛЬОНДОН, 10. V. ПАТ. Вчорашня розмова Розенберґа зі Саймоном тревала пів години. Розенберґ пояснив британському міністрові закордонних справ тактику уряду Гітлера. Після розмови Розенберґ відвідав міністра війни Гайльшема, якому зясував справу Райхсвери.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 12. ТРАВНЯ 1933.

ДЖОВАНІ ПАПІНІ.

Відвидини у Леніна.

(З книжки „Гоґ".)

Заходився я майже місяць, нарешті вдалося. Приїхав я до Росії виключно на те, щоби пізнати ту людину і не хотів я відїхати, заки її не почую. Здається мені, що це один із тих трьох-чотирьох своєрідних сучасників, що їх взагалі варт почути. На те, щоби найти доступ до нього, мусів я видати яких 20.000 долярів: на дарунки для комісарських жінок, на чаєве для красноармейців, на жертви для сиротинських захистів, але не жалую.

Казали, що Володимир Ілїч недужий і втомлений і що не приймає нікого, крім найближчих. Не мешкав уже в Москві, а в недалекім селі, на старім панськім хуторі, з білими стовпами при ґанку. У пятницю, вечором, остані перепони впали; дістав я телефонічне повідомлення, що ждуть на мене в неділю. Сказали Ленінові, що мої капітали можуть допомогти у перших труднощах „Непові" і він згодився приняти мене.

Приняла мене жінка груба, надута жінка. Глянула на мене, як сестра милосердя на нового недужого, що прийшов до шпиталя. Застав я Леніна на малій веранді, за великим столом, покритим великими аркушами рисункового паперу. Виглядав як засудженець, якому дозволють спокійно побавитись в останніх годинах його життя. Добре відома голова монгольської форми, немов би була зроблена зі старого, сухого сира: суха, а товста. Зпоміж поганих губ трупова голова шкірила два ряди лиховісних зубів. Широкий, голий череп подобав на скриньку, вирізану варварським ножем із чоловової кости якоїсь скаменілої потвори. Зпоза червоних повік визирала пара запалих, підступних, інквізиторських очей самотного птаха. Руки бавилися срібним олівцем: видко було, що колись були це грубі, сильні мужицькі руки, а тепер віщували смерть своєю худощавістю. Не забуду ніколи його вух, якби вирізаних зі слонової зужитої кости, сторчових, якби мусіли ловити останні відгуки зі світа перед великою тишею.

Перші хвилини розмови були досить важкі. Ленін пробував відгадати, хто я такий, та робив це розсіяно, якби виконував накинений йому обовязок. А я, перед тією шапрановою, змученою маскою, не мав сміливости ставити запитів, для яких сюди приїхав. Я бовкнув наосліп комплімент про велике діло, довершене ним у Росії. Напів мертве лице вкрили примарні змордки, що заступали саркастичну усмішку.

— Все це зробили вже перед нами — гукнув Ленін, з нежданою і жорстокою жвавістю — все зробили, заки ми сюди прийшли! Чужинці та дурні гадають, що ми тут створили щось нового. Помилка засліплених буржуїв. Більшовики тільки пристосували та розвинули режім, введений царями, єдиний, що надається для російського народу. Не можна панувати над сто міліонами хамства без кия, шпигунів, тайної поліції, терору, шибениць, воєнних судів, ґалер і тортур. Ми змінили тільки клясу людей, що свою геґемонію опирала на такій системі. Було їх 60.000 шляхти і може 40.000 вищої бюрократії — разом 100.000 осіб. Нині має їх 2 міл. пролетарів і комуністів. Це поступ, великий поступ, бо людей із привілеями нині вдесятеро більше, але 98 відсотків населення не багато виграло на цій зміні. Повірте, що населення нічого не виграло, і саме так треба було, цього собі бажаю і зрештою це річ неминуча.

Ленін почав сміятись придушеним сміхом, як купець, що зумів когось ошукати і придивляється задоволений своїй жертві.

— Отже — загикнувся я — Маркс, поступ і все інше?

Ленін глянув на мене зачудований.

— Вам тому, що ви чужинець і багатий, можемо сказати все. Ніхто вам і так не повірить. Пригадайте тільки собі, що згідно з наукою самого Маркса, вартість усіх теорій виключно допоміжна і фіктивна. У даному стані, в якому опинилась Росія і Европа, я мусів покористуватись комуністичною ідеольоґією, щоби добитись своєї мети. В інших країнах і в інших часах я жив би іншої ідеольоґії. Маркс був просто жидівським буржуєм, що судорожно тримався англійської статистики і потайним звеличником індустріялізму. Бракувало йому зрозуміння для варварства і тому він був тільки відломком людини. Був це ум, що пересяк пивом і геґлізмом, покропленний кілька ґеніяльними думками Енгельса. Російська революція це повне заперечення марксових пророцтв. Саме там, де не було справжньої буржуазії, комунізм виміг перемогтися.

(Докінчення буде.)

„УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ХРИСТОВІ“.

Комунікат у справі свята У. М. Х. по школах.

Подаємо до відома, що Діловий Комітет запропонував Кураторії Л. Ш. О. на відсвяткування свята У. М. Х. суботу, 20. травня. П. Куратор погодився звільнити на цей день українську молодь від шкільної науки і уповажнив Діловий Комітет подати це до прилюдного відома.

Обовязковими складовими частинами свята є: сповідь, яку слід відбути в пятницю 19. ц. м. після обіду, Служба Божа 20. ц. м. зі спільним св. Причастям і приреченням на вірність Христові, зложеним у церкві. Решту програми свята повинна кожна школа виконати самостійно, відповідно до своєї спроможности. Діловий Комітет не робить тут ніякої пропозиції з огляду на автономність шкіл. Справа евентуального спільного відсвяткування свята кількома школами на терені одної місцевости повинна бути полагоджена Управами шкіл у порозумінні між собою і в межах власних компетенцій. Врешті справа участи у святі української молоді польських шкіл повинні полагати катехити згляднo парохи даних місцевостей у порозумінні з Дирекціями тих шкіл.

Діловий Комітет У. М. Х.

—o—

Знесли присуд на берестейських вязнів.

Найвищий суд у Варшаві розглядав 9. ц. м. касаційну скаргу оборони 10 провідників „Центролеву“, засуджених, як відомо, апеляційним судом. Найвищий суд розглядав тільки формальну сторону процесу, не торкаючися сторони матеріяльної, і рішив з процедуральних оглядів знести заскаржений вирок апеляційного суду й переказати справу до нового розгляду апеляційним судом в іншому складі суддів.

—o—

Австрійські гітлерівці за „аншлюсом“.

ВІДЕНЬ, 10. V. ПАТ. Вчора відбулася в брунатному домі пресова конференція, на якій провідник націонал-соціялістів Фравенфельд заявив: „Аншлюс“ це наш програмовий постулят. Однак ми політики реальні і знаємо, що здійснення цього завдання не залежить тільки від нас. Ми поінформовані, що Гаймвера задумує нас спровокувати й дати привід уряду до виступлення проти нас. Однак ми рішили держатись леґальної дороги. Якщо схочуть нас тероризувати або шиканувати, то заявляємо, що не будемо відповідати за те, що може статись.

Над могилою заслуженого громадянина.

Д-Р МИХАЙЛО ПАЧОВСЬКИЙ.

Українська педагоґіка та ділянка дослідів над літературою втратила 15. березня в особі покійного д-ра Михайла Пачовського визначного свого представника. Покійний уродився 1861 р. в Добростанах (пов. Городок). Завдяки своїй працьовитости покінчив власними силами в 1874—1882 рр. академічну ґімназію у Львові. Університетські студії відбував у Відні, з клясичної і славянської фільольоґії, під проводом таких професорів як Гартель, Гофман, Міклосіч і Яґіч. В 1895 р. промувався на черновецькім університеті на доктора фільософії.

Вчителював у ґімназіях в Коломиї і Львові і 1922 р. по 34 роках служби пішов на емеритуру. Покійний був основником і довголітнім директором української ґімназії ім. М. Шашкевича в Долині. Більше як 2.000 його учеників скінчило середню школу і багато з них поклало свої буйні голови підчас визвольних змагань, вірні заповітам свого вчителя.

Від 1890 р. працює він над літературою. Ось важніші його праці: 1) Повісти Федьковича, для молодежи, Львів 1890; 2) Про вплив християнства на українську устну словесність, „Учитель“, річник 1892, 1893 — Львів; 3) Про Руські билини і думи, Львів 1893; 4) Шевченка гумані ідеї, „Учитель“, Львів 1895; 5) Жіночі типи в поемах Шевченка, „Правда“, 1896; 6) Willenstheorie und Unterrichtspraxis, Перемишль, 1897; 7) Замітки до науки руської мови в ґімназіях, „Учитель“, 1898; 8) Сотні роковини Руси-України, „Просвіта“, Львів 1898; 9) Похоронний обряд на Руси, Львів 1903; 10) Становище і наука Укр.-Руської мови в ґімназіях, Львів 1909; 11) Літературна мова на Україні, „Україна“, Київ 1907; 12) Вимки з Укр. письменства XI—XVIII. ст. для науки в ґімназіях, Львів 1911; 13) Ілюстроване укр.-руське письменство, Львів 1909. В громадянському житті брав покійний живу участь. До гарного розвитку дійшло Українське Педагоґічне Т-во за його секретарства, причім багато праці жертвував для створення жіночих шкіл і семинарій. Чималий вплив на формування і розвій жіночого громадянського життя мали його реферати. У часах нашої державности став він членом Української Національної Ради.

(в. г.)

—o—

Злучений німецький Шлеськ.

БЕРЛІН, 10. V. ПАТ. Бюро Конті повідомляє, що в найближчому часі будуть злучені в одну адміністраційну цілість обі частини німецького Шлеську, Горішний Шлеськ з Опільщиною і Долішній Шлеськ. Осідком адміністраційної влади злученого Шлеська буде Бреслав.

—o—

Справа Ґандія.

ПУНА, 10. V. ПАТ. Стан Ґандія, що викликував учора велике занепокоєння, вечором значно поправився.

СІМЛЯ, 10. V. ПАТ. Індійський уряд відмовив просьбі Ґандія увільнити політичних вязнів і знести спеціяльні розпорядки. Тому, що кампанія пасивного опору припинилася, уряд не задумує вести переговорів з паніндійським конґресом.

Ніч провів Ґанді на терасі люксусової марморної палати, що є власністю одної з його прихильниць.

СЕКВЕСТР МАЙНА СОЦ.-ДЕМ. ПАРТІЇ ТА РАЙХСБАНЕРУ.

БЕРЛІН, 10. 5. ПАТ. Начальний прокуратор берлінського суду видав приказ наложити секвестр на все майно соціяльно-демократичної партії Німеччини та республиканської орґанізації райхсбанеру і на видавництва, що є їх власністю.

Комунікат Вольфового бюра пояснює, що причиною конфіскати були виявлення багато надужить у професійних союзах і робітничих банках.

ЗЛУЧ. ДЕРЖАВИ ПРИНЯЛИ АНГЛ. ПРОЄКТ МИТНОГО ПЕРЕМИРЯ.

ЛЬОНДОН, 10. 5. ПАТ. Уряд Злучених Держав повідомив британський Форін Офіс, що апробував англійську формулу в справі митного перемиря.

ПОМЕРЛА ЗЕЛЬМА КУРЦ.

ВІДЕНЬ, 10. 5. ПАТ. Померла тут Зельма Курц, кольоратурова співачка й артистка надворної опери.

Ширіть наш часопис!

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 12. ТРАВНЯ 1933.

М. АНДРУСЯК.

Весна народів і галицькі українці.

85 літ минає від „весни народів“, коли то революційні рухи повалили абсолютистичний лад у середньо-европейських державах. Ці рухи відбилися сильним відгомоном і на Галицькій Україні; тут у 1848 р., після 500-літнього політичного поневолення, бачимо живі змагання до політичної рівноправности з іншими народами.

„Весну народів“ започаткували революційні рухи в Італії в січні та лютому 1848 р.: в перших днях січня — вулична протиавстрійська демонстрація в Мілані: 12. січня вибухає революція в Палермо на Сицилії, відтак Неаполі, Римі, Тоскані й Сардинії. У всіх тих італійських державах під натиском революції заводять монархи конституційний лад.

За Італією пішли революційні рухи в західній і середущій Европі. В днях 22—25. лютого паризька революція проголосила Францію республикою. З початком березня відбулися маніфестації в Мінхені (Баварія) та Гайдельберзі (Баден), а 13. березня революція у Відні. Тут народня маніфестація під проводом ліберальної інтеліґенції зажадала конституції і димісії канцлера Меттерніха, що створивши т. зв. „Святий Союз“ (Союз Австрії, Прусії й Росії), понад 30 літ давив ліберальні змагання в цілій Европі. Коли військо не могло розігнати юрби, цісар Фердинанд I. скинув Метерніха з уряду, скасував цензуру преси, дозволив зорганізувати народню ґвардію й обіцяв дати конституцію, яку дійсно проголошено 25. квітня. Але керманичі революції не згодилися на неї тому, що вона забезпечувала перевагу в державній раді представників вищих верств. Дня 15. травня прийшло у Відні до другої революції і під її натиском цісар обіцяв скликати конституанту (установчі збори) для вирішення майбутнього політичного ладу австрійської держави.

Не залишився позаду Відня й Берлін: на вістку про упадок Меттерніха, перед королівською палатою зібралася 18. березня юрба народу, на яку несподівано напало військо. В наслідку були вбиті та ранені й обурений народ почав ставляти на вулицях барикади. Король Фрідрих-Вільгельм перелякався й, щоб не допустити до революції велів військові покинути місто, відтак приняв німецьку національну кокарду, віддав прилюдно пошану поляглим, згодився скликати конституанту на основі загального виборчого права (21. березня) та заявив, що з того часу пруська держава все лучитиме свої інтереси з усенімецькими національними інтересами.

Вістка про віденську революцію наспіла одночасно і до Берліна і до Львова (18. березня). У Львові склали поляки петицію до цісаря з домаганням політичних прав для себе. Польські аґітатори пробували приєднати і підписи українців, передовсім питомців львівської духовної семинарії, які так були просякнуті польським духом, що повибирали польські конфедератки.

Одначе справа з українськими підписами не вдалась; член Ставропигії Кирило Вінковський, вислухавши тексту петиції, попросив, щоб у ній згадано й про українців та їх домагання. Поляки на це крик, що нема окремого українського народу. Цим вони відвернули від себе значну частину українців, що досі не задумуючися йшли за польськими національними гаслами.

Щоб запобігти польським заходам перед віденським урядом, немов би то Галичина це виключно польський край, зібралися дня 19. квітня в св. Юрі під проводом єпископа Григорія Яхимовича свідоміші львівські українці. Вони рішили вислати до цісаря окрему петицію та заснувати свою власну національно-політичну репрезентацію. В петиції домагалися українці української мови в школах та урядах, кращої освіти для нашого духовенства в рідній мові та зрівнання його в правах з духовенством інших обрядів і доступу для українців до всіх публичних урядів.

(Докінчення буде).

Єнджеєвич творить кабінет.

ВАРШАВА, 10. V. Президент Польщі поручив місію утворення нового кабінету Янушові Єнджеєвичові. Єнджеєвич місію приняв.

Зміна в дотеперішньому кабінеті, як зачувати, наступить лише на становищі міністра хліборобства. На місце мін. Людкевича іменують пос. Клещинського.

Як бачимо, то ця остання зміна є подібна до всіх попередніх, а саме — ніхто її не сподівався. Поміж кандидатами на премієра, яких називала варшавська сплетня і преса, саме імени п. Єнджеєвіча не було. Навпаки, ми чули, що мін. Єнджеєвіч виходить зі складу кабінету і переходить до сойму, мабуть на урядуючого керманича клюбу ББ. Тимчасом полк. Славек, як найчастіш називаний кандидат, залишився на своєму становищі голови ББ., а нині читаємо у краківськім „Часі", що „кермування клюбом ББ є оданково важливою справою, як кермування кабінетом". Порівнання державного уряду з прорядовою соймовою групою вправді серед відомих обставин не дуже відповідне, однак видно, що треба арґументу, щоби якось ту нову несподіванку пояснити.

На тему дальших кабінетних змін чуємо, що вже відпала концепція зміни керманичів господарських ресортів. Цікаво, що називають теж лише мін. хліборобства Людкевича, що він має уступити місце послові Клещинському; ця зміна булаб тому дивною, що мін. Людкевич є справді високо-кваліфікованим фахівцем.

Ясна річ, що система правління останеться та сама. Може лише затихнуть пресові заповіди „зміцнення курсу" супроти опозиції, які виринають завжди у звязку з кандидатурою полк. Славека.

ФРАНЦІЯ НЕ ХОЧЕ ПЛАТИТИ.

Французька рада міністрів заявилася проти заплати довгів Зл. Державам.

—o—

СТЯГНУТЬ ПО 50 ЗОЛ.

Варшавські часописи повідомляють, нібито вачувати, що послам і сенаторам, які не взяли участи в виборі президента Польщі, стягнуть мабуть згідно з правильником по 50 зол.

—o—

НОВИНКИ

— **Чи бачили Ви вже** найновіші весняні моделі взуття на виставі в „КОМЕТІ"? А до того ще й ті нечувано низькі ціни? 1568

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів,** Хорущина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 1817 7-50

— **Святочна Академія з нагоди відкриття нагробника І. Франка** 28. цього місяця — стане з огляду на свою програму та виконавців найбільшою музичною подією останніх літ. В цьому концерті, в якому візьмуть участь наші найвизначніші артисти-співаки Марія Сокіл та Михайло Голинський і симфонічна орхестра Львівської Опери в повному складі (60 осіб) під орудою Антона Рудницького — вперше виконуватимуться ріжні твори наших найбільших композиторів з обох боків кордону. У програму ввійдуть українські нар. теми Левка Ревуцького (Київ) — відзначена першою нагородою на всеукраїнському музичному конкурсі в Харкові — Увертюра до опери „Захар Беркут" Бориса Лятошинського, симфонічна поема „Каменярі" Ст. Людкевича, врешті вокальні твори (з орхестрою) Василя Барвінського, Нестора Ніжанковського та Антона Рудницького. Буде це безперечно одинока в своєму роді маніфестація творчих українських музичних сил та небувалий досі перегляд нашого музичного надбання. З огляду на сподівану велику фреквенцію, Комітет свята подбав, щоби цей концерт відбувся двічі у двох найкращих і найбільших концертових салях у Львові; напередодні свята вечором у у суботу у салі кіна „Атлянтік" і в неділю вполудне в салі Вел. Міського Театру. Гості з провінції можуть уже заздалегідь замовляти білети в книгарні „Просвіти", Руська 1.

— **Позір Станиславів і Коломия!** Передові артисти львівської опери **Марія Сокіл, Михайло Голинський** та **Антін Рудницький** виступлять з одиноким концертом пісень, арій та дуетів в Станиславові **в суботу 13-го, в Коломиї в понеділок 15-го** ц. м. Буде це м. і. одинока нагода почути оперові дуети в виконанні двох наших найкращих співаків.

— **Вистава Рідного Промислу у Львові.** В нашому звіті з відкриття Вистави Рідного Промислу, яка тепер відбувається у Львові при вул. Зіморовича 20 („Центросоюз"), пропущено дві фірми, які там виставляють свої вироби. Це фірми: **М. Хамула і „Гуцульське Мистецтво"**, широко знані з виробу мистецьких килимів.

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** Команда м. Львова повідомляє, що в днях 10—31. ц. м. і в ночі 27. ц. м. відбудуться на військовій стрільниці на Замарстинові військові вправи в гострому стрілянні. Терен, загрожений стрілами, буде обставлений охоронними стійками і населення повинно держатися їхніх вказівок.

— **Щадничі вклади в ПКО.** Місяць квітень зазначився в ПКО значним зростом щадничих вкладів і числа вкладчиків. Вклади зросли на 7,913.370 зол., осягаючи з днем 30. квітня стан 414,279.697 зол., а з вкладами, що походять з вальоризації давних вкладів марков. 442,539.848 зол. Одночасно видала ПКО в тому місяці 18.480 нових щадничих книжечок, осягаючи разом з попередніми загальне число 1,017.548 книжечок.

— **Висвистали Кепуру.** Оперовий співак Кепура давав у Празі концерт. Співав пісні польські й італійські. Коли став співати по німецьки, частина публики стала свистати та кричати „Тьфу!" Кепура перервав на хвилину спів, потім всеодно співав по німецьки.

— **Зі шпиталю на волю.** Господарський видїл карного суду у Львові постановив уневажнити арештування лікаря-гінекольоґа д-ра Кіляра, що тепер є в шпиталі. Д-р Кіляр, як ми повідомляли, підрізав був собі горло, як до нього прийшли були поліційні агенти, щоби його арештувати в звязку з переводженням недозволених операцій на жінках.

— **Пімста жінки.** В бюрі львівського рабіна Ціфа при вул. Бляхарській жидівка Глясманова обіляла лізолем лице свому першому чоловікові кравцеві Сторекові, тому що він тепер хотів узяти з нею і судовий розвід.

— **7 і пів року за крадіж курок.** Перед городським суддею у Винниках під Львовом станув 40-літній Микола Стецура з Клепарова, що добився в ночі до курника Антона Домаразького в Білці Шляхотській і вкрав 6 курок вартости 24 зол. З огляду на те, що Стецура був досі 17 разів караний за крадіж, суддя засудив його на 7 і пів року вязниці. Цей присуд викликав у правничих колах здивування, бо городський суддя може засудити рецидивіста найвище на 3 роки.

— **Пожежа.** У Личаківських Пасіках згоріло багато ліса. Причина пожежі невідома.

— **Повісився купець.** У винницькому лісі повісився львівський 54-літній купець Леонард Ванке, власник крамниці машин і грамофонів при вул. Краківській ч. 16. Причина: економічна скрута.

— **Які тепер війти.** Перед окружним судом у Станиславові станув 36-літній Кароль Квасневський, війт із Дрогомирчан, за спроневірення громадських грошей. Люстрація громадської канцелярії ствердила брак 2.676 зол., стягнених від громадян на рахунок ґрунтового податку й дорогових оплат. Крім того присвоїв собі 125 зол. з читальні „Товар844жства Школи Людовей", якої був головою. Трибунал засудив його на 14 місяців вязниці з припиненням кари на 3 роки.

— **Ріжні вістки.** В Ласках біля Олькуша згоріла фабрика цвяхів вартости 200.000 зол. — На Замарстинові під Львовом застрілився різник Францішок Варчевський, стративши увесь маєток. — Із Заліщик утік податковий секвестратор Зиґм. Унятицький, допустившися спроневірення на шкоду скарбу. — В залізничому потязі біля Ярослава застрілився 26-літний академік Влад. Фасціщевський, зредукований екзекутор податкового уряду у Надвірній.

— **600 долярів у стрісі.** У Вовчатичах біля Ходорова господар Петро Клосинський, направляючи стріху, найшов у ній почорнілу від старости пачку. Коли її розвинув, знайшов жмут долярових банкнотів на суму 600, одначе так знищених, що не представляли ніякої вартости. Як вони там дісталися, він не знає. Можливе, що сховав їх там якийсь злодій, або що вони походять з часів війни.

— **Обікрали церкву.** В Голобутові пов. Стрий невідомі вломники добулися до місцевої церкви і вкрали дві позолочені чаші та деревляну скарбону з готівкою 60 зол.

— **Зловили ошуканця.** В Коломиї арештували гляданого віддавна ошуканця Станислава Михальчука, який на терені коломийського повіту допустився багато ошуканств. Він міняв гроші і переконував людей, що дістав менше грошей, причому зручним рухом ховав ріжницю до кишені.

— **Литовці купують камениці.** Литовський Комітет у Вильні одержав із Ковенщини 100.000 долярів на закупно нерухомостей на Виленщині. Небаром куплять литовці 3 великі камяниці в Вильні вартости 800.000 зол. Литовці пильненько ходять на ліцитації та вихісновують усі можливости купна.

— **Померла арх. Габсбурґ.** У понеділок померла в Живці архикнягиня Марія Тереса Габсбурґ, вдова по недавно помершому архикнязеві Карлі Степані Габсбурґ.

— **Пожежа лісів.** В лісі Ревеки Барової в Турці пожежа знищила 20 моргів молодняку. Місцеве населення згасило вогонь, заки він дістався до старого лісу. Пожежа повстала наслідком неосторожности з недокурком.

— **Летунська катастрофа.** Великий пасажирський літак, що курсував на шляху Тулюза-Касаблянка, розбився біля Барцельони з невідомої причини. Після упадку експльодував збірник з бензиною, наслідком чого згоріло 6 осіб.

— **Катастрофальний землетрус** навістив західне побережа Мексику. Тому, що всякі комунікаційні засоби знищені, нема ближчих вісток про катастрофу. Відомо тільки, що багато міст лягло в румовищах. Найбільше потерпіли міста Мазатлян, Мазанільо й Акакульпо.

— **У рецензії із святочної академії** пропущено між виконавцями ораторії Мендельсона „Христос" назвище солістки-сопраністки п. Согорівної, яка виконала вступний речитатив цієї ораторії.

—o—

✝ ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 4. IV. ц. р. розпрощався з цим світом діяльний патріот із Самбора, міщанин Іван Гоїщин, який довгі роки був дуже активним членом філії „Просвіти", головою читальні „Просвіти" в Самборі та членом Надзірної Ради Українбанку. Самбірські „русскі" спричинили були заслання його на Сибір в 1914 р. і хотіли вислати його до Домбя, та він вчас утік на село на довгий час, а по повороті ще пів року мусів щодня зголошуватися в п. г. В. Й. П. І

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Нарада „Сільського Господаря“. В дні 9. травня ц. р. відбулася в Перемишлі господарська нарада, скликана організаційною секцією при Філії „Сільського Господаря“. У нараді взяло участь 77 осіб, у тому делегати 40 сіл (в тому 17 сіл понад 10 км., а 3 понад 20 км. віддалі), представники Повітового Союзу Кооператив, Маслосоюзу, Союзу Українок і Нар. Торговлі. Нараду відкрив голова організаційної секції при Філії „Сіл. Господаря“ д-р М. Рибак, пояснив ціль наради та запропонував на предсідника голову Філії „Сіл. Господаря“ о. Малецького (Медика), на заступника сел. Галица (Биків), на секретаря гром. Кашубинського (Негрибка), що присутні однозгідно затвердили. Після того виголосив директор „Сіл. Господаря“ інж. д-р Е. Храпливий реферат про хліборобський вишкіл сільської молоді та про організацію господарських конкурсів-змагань серед молоді. Над рефератом розвинулася дискусія, в якій забирали слово: д-р М. Рибак, сел. Ґнира (Вірко), сел. Кашубинський (Негрибка), о. Кулинич (Вірко), о. Войтович (Негрибка), сел. Войтович (Трійчичі), гром. Сенечко (Перемишль), гром. Дзюбинський (Трушевичі), інж. Вовинець (Перемишль), дир. Станимир, інж. Деревляний. Цей останній пояснив, що справу Гуртків Молоді при Кружках „Сіл. Господаря“ вже підготовив він у селах Вірко, Коровники, Вільшани і Библо. По дискусії рішено одноголосно покликати до життя Філіяльну Секцію Хліборобської Молоді при Філії „Сіл. Господаря“ в Перемишлі та вибрано її провід у такому складі: гром. Ковакова (Перемишль), о. Кулинич (Вірко), гром. Кашубинський (Негрибка), гром. Войтович (Трійчичі), гром. Ісмаицький (Коровники) і д-р М. Рибак (Перемишль). З черги виголосив реферат про пасічничі справи й організацію пасічників у повіті редактор „Українського Пасічника“ інж. М. Боровський зі Львова. В дискусії над рефератом забирали голос: о. Кулинич, о. дек. Сендзік, гром. Кашубинський, дир. Ґула, сел. Гавдьо, сел. Конкульовський і інші. Присутні рішили покликати до життя Пасічницьку Секцію при Філії „Сіл. Господаря“ в Перемишлі і намітили її плян праці. До її управи увійшли: гром. Дзюбинський — голова, о. Кулинич, сел. Гавдьо, о. дек. Сендзік, сел. Конкульовський — члени управи. Потім референт давав поради пасічникам у біжучих справах пасічничої господарки. Нарада тревала 4 і пів години. Її висліди дуже добрі, що проявилося хочби створенням двох нових осередків праці в Перемищині, а саме для гуртування і вишколу хліборобської молоді та для обєднання пасічників. Цим Філія „Сіл. Господаря“ в Перемишлі сильно скріпить свою працю в повіті та дасть тимсамим дальшу поміч нашому селянству у його боротьбі за кращі господарські й організаційні досягнення.

САМБІР.

Як компромітуються соціялісти-радикали. Як щорічно, провід УСРП в Самборі уладив 1. травня ц. р. публичне віче для партійників селян, щоби заявити свою солідарність з міськими польськими робітниками, які були зробили окремо для себе робітниче свято, але без залізничих робітників, що святкували аж 3. 5. памятку польської конституції. Та забули провідники УСРП, що крім них, соціялістів-меншевиків, є ще в місті й повіті соціялісти-більшовики, їм ворожі, так, що навіть спільна максимальна програма їх не обєднує. Більшовики, в більшости тут. жиди, прийшли на українське віче непрошені з ножами, бо кілька ножів покинули в салі при опорожненні салі поліцією. Коли по промовах посла Вахнюка і М. Рогуцького президія розвязала віче, комуністи заступили вихід зі салі товаришам меншевикам і серед окликів проти „буржуїв-радикалів, зрадників соціялізму“ домагалися отворення назад віча й уділення їм голосу. Та коли президія на це не зважилась, а комуністи не відступали від облоги меншевиків, прийшла поліція (8 поліціянтів) та освободила радикалів. Одначе при опорожнюванні салі багато радикалів зазнало сильних побоїв від палиць і іншого приладдя з рук комуністів ріжних народностей, а багато їх в утечі перед побоями скакало через вікна і паркани в городи. Може ця подія вилікує радикалів від роблення публичних віч замісць довірочних зборів та спонукає їх до пересунення цього свята в майбутности на 15. 5., в память знесення панщини, що, як відомо, рівнялося визволенню сільських робітників.

Концерт у честь Лесі Українки. Дня 5. 5. ц. р. уладила українська студентська молодь в Самборі зовсім удачний концерт у честь Лесі Українки з двома промовами, деклямаціями і мистецькою грою на фортепяні Р. Савицького та на скрипці студента Третяка. Х.

НЕМИРІВ.

Концерт Шевченка. Заходом Кружка „Рідної Школи“ в Немирові відбувся дня 30. квітня ц. р. в салі чит. „Просвіта“ концерт у честь Шевченка. Завдяки невтомній праці місцевого пароха о. Трешневського Романа, котрий занявся підготовленням хору, вийшов концерт під кожним оглядом удатно і лишив по собі миле і незатерте враження серед усіх присутніх, що складалися з місцевої і позамісцевої інтелігенції, в більшости священиків і міщанства, які по береги виповнили салю. Вступне слово виголосив мгр. Іван Оверко, канд. адвокатури. Дальшу програму виповнили хорові продукції під дир. о. Трешневського в супроводі фортепяну. Новозорганізована орхестра відіграла гримко дві вязанки українських пісень, а деклямації виголосили: п. О. Голіянівна („Сон“), п. Чапляк („Посланіє“) і 8-літня дівчинка Олена Поташник („Розрита могила“). Дуже гарне враження викликала своїм сольоспівом п. Ліда Трешневська, виступ котрої зібрана публика винагородила гучними оплесками. Присутній.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Мої знимки.

ЛЯКЕРИ

Лякери назагал добра річ, бо не треба чистити. Але в поході та ще в спеку дуже печуть.

Якась пані довідалась про це аж на площі „Сокола Батька“.

Мучилась, переступала з ноги на ногу, а далі не витримала: скинула лякери і аж відітхнула.

Але публика як хвиля в морі: нахлинула і — нещастя. Пані відплила, а лякери лишилися.

Потім знову знайшлися, але лякерами вже їх не можна було назвати.

ПРАВДИВЕ ПИВО І ФАЛЬШИВИЙ НАГОЛОС.

Всюди мусить бути перекуска. Такий вже людський орґанізм невитерпливий.

Були перекусні і підчас свята „У. М. Х.“, а одна з них при площі „С. Б.“

Якийсь провінціональний меценат (не мішати з „меценас“!) згасивши свою величезну спрагу закликав:

— Гей, хто хоче пива? До мене!

Охочих не бракувало, бо й нагода добра і погода прекрасна.

— А як ми називаємось? — питав меценат кожного.

— Украінці.

— Не украінці, а украінці. Украінці, украінський, Украіна!

Все булоб добре, якби не отой кутох мови коло буфету з пивом.

Шановний меценат, що так фальшиво наголошував нашу назву, напевно теж неправильно розтягає фразу в гимні: „як роса на сонці-і-і“...

Одно і друге легко навчитися, а потім щойно можна інших учити — навіть і без пива.

НАРОДНЯ НОША.

Є люди, які пропаґують поворот до народньої ноші. Є люди, які вважають народню ношу пережитком.

На мою думку правда по середині.

Народня ноша повинна бути святочним одягом, бо на будень за дорога.

Якби то було гарно, колиб було більше таких ґруп, як „синьожупанники“ з Мостів Великих.

ПАТРІОТИЧНА СОРОЧКА.

Перше впадала в очі сорочка, а щойно потім її власник.

Цілий перед і ковнір зашиті чорним, а на цім червоні визерунки і кличі.

Під шиєю два льви, трохи нижче два архангели, далі два тризуби, а менш більш на діяфраґмі напис: „Ще не вмерла Украіна, ні слава, ні воля“ і „Борітеся поборете!“

— Гарна сорочка — хвалю без переконання.

— І дорога! — відповідає власник.

ДЕЛЕҐАТИ.

Гурток хлопців стоїть, якби осторонь. Так і видно, що вони не учасники, а глядачі.

Підходжу, розпитую.

— Ми приїхали в делеґації, подивитися чия правда: чи тих, що нас намовляли, чи тих, що відмовляли.

— І як думаєте?

— Почекаємо до кінця

Знаючи солідність селянських делеґацій, вірю, що почекали.

Як вернуться додому напевно будуть когось бити.

УКРАЇНСЬКА ХИТРІСТЬ.

Похід іде й іде. Дівочі одяги хапають за очі красками пільних квітів. Маки, волошки, лотач, рута...

Що крок, то щось нового, що крок щось цікавого.

На тротуарі глядачі і... спинені прохожі.

— Буй сен Боґа, юж пултора ґодзіни то трва, а коньца не відаць.

— Ідзь ґлупі. То ці самі юж тшеці раз врапайом.

Видно хлоп має практику і нераз такі штука уряджував.

РОЗЧАРОВАНИЙ.

— Ідуть! — крикнув хтось коло мене.

Я витягнув голову, піднісся на пальцях і на хвилинку заздрів чоло походу. Замайоріли прапори, блиснули до сонця жезли і мітри.

— Нехай що хто хоче каже — ґоворив до мене сусід, — але наша греко-католицька Церква то сила. Тільки греко-католицьких єпископів, навіть один з Волині. Я на нього найбільше цікавий.

І аж ногами з нетерплячки перебирав.

Чоло походу зближалося, чоло походу перейшло...

Я глянув на свого сусіда.

Стояв похнюплений і — не присягну — але мені здавалося, що протирав очі.

ЇМОСТІ.

Ішли бадьоро на чолі сільських жіночих відділів, видно, що до краю перемучені, але й видно, що держаться і держать інших силою волі. Дуже часто по боках їхні дочки — як четові.

Коли одні і другі зовсім зникнуть з лица Галицької Землі, то хто зна, чи не відчує цього нарід.

Направду, нині не можна цього напевно заперечити.

ДЕФІЛЯДА.

Ще сто, ще пятьдесять, ще десять кроків... І конець і завершення трудів, праці і бажання.

Старенький, сивий священик на переді своєї парохії. Іде бадьоро, з піднесеною головою, мов би досі спочивав.

Перейшов біля трибуни і спрямував відділ у бічну вулицю.

А там, зараз за першою камяницею сів і роззув черевики.

Підбігли санітарі.

Цілі ноги в міхурах і ранах.

Тільки лице усміхнене.

Галактіон Чіпка.

СПОРТ.

РЕВЕРА — УКРАЇНА.

В неділю 14. ц. м. розіграє Україна змагання за мистецтво А-кляси зі станиславівською Реверою на її грищі. Тому, що напад І. дружини України стратив свою колишню пробоєву силу, а оборона в цьому році вийнятково слаба, думаємо, що українська дружина залишить у Станиславові оба пункти.

ЧЕРНІВЦІ. ЯН — ДОВБУШ 3:2 (0:1).

В неділю 7. V. розіграв черновецький Довбуш змагання за мистецтво Буковини з нім. клюбом Ян, програвши їх 3:2. Змагання були цікаві до останнього менту, при чому програна жовто-блакитних не зовсім заслужена, бо справедливіший був би ремісовий вислід. В Довбуші цим разом грала слабше оборона.

В змаганнях за мистецтво Буковини веде певно Драгош Вода (8 змагань, 14 пунктів), 2) Ян (8 зм. 11 п.), 3) Довбуш (8 зм. 9 п.), 4) Робітники (8 зм., 6 п.), 5) Маккабі (8 зм., 5 п.), 6) Польонія (8 зм., 3 п.).

УЖГОРОД. РУСЬ — СЛОВАН (МУКАЧЕВО) 5:0 (2:0).

Недільні змагання за мистецтво словенської жупи на Закарпатті вирішила ужгородська Русь певно у свою користь. Ґолі для Руси стріляли: Криж (3), Шандор і Крайник, до того Кобаяр перестріляв карного.

ДУЖАННЯ.

Хід дужань у вівторок у спортовому цирку при вул. Пелчинській був такий: Келер поклав Щербінського в 10. мін. атакою з нельсона; Пошоф у 3. мін. Кротова, Кваріані в 4. мін. Будруса; Грабовський приневолив Чаю до капітуляції нельсоном у 34. мін.; Кравзер у 30 мін. після незвичайно цікавих змагань поклав невадійно Білевича, який таким робом потерпів першу поразку. Публика в більшости не погодилася з рішенням судді, уважаючи, що Кравзер не притримав Білевича впродовж 3 секунд, тому довго не розходилася, протестуючи проти признання перемоги Кравзерові.

Нові книжки й журнали.

Микола Погідний: НЕЧИСТІ СКАРБИ. Гуцульська казка. Образки виконав Петро Андрусів. В-во „Світ Дитини“, ст. 36.

Б. З.: ЕМІГРАНТ. З образками Петра Андрусева. В-во „Світ Дитини“. Львів. 1933. ст. 16.

Замкнення рахунків Земельного Банку Гіпотечного, Акційної Спілки у Львові, за адміністраційний рік 1932.

РАХУНОК БІЛЯНСУ

ЧИННИЙ СТАН:

	Золоті	Золоті
Каса і суми до диспозиції в Банку Польськім і П. К. О.		296.354.52
Заграничні валюти		118.344.63
Цінні папери		
а) державні позички	18.260.—	
б) гіпотечні папери	64.541.12	
в) акції	62.203.60	145.004.72
Уділи і акції в консорц. інтересах		32.589.50
Краєві банки		16.113.01
Заграничні банки		77.981.75
Векслі		6,690.945.46
Біжучі рахунки (дебетові сальда)		
а) забезпечені	1,257.778.80	
б) незабезпечені	117.183.23	1,374.962.03
Термінові позички		11.001.50
Недвижимости		474.469.31
Ріжні рахунки		1,889.191.58
Гіпотечні позички		237.186.77
Гіпотечні відсотки		20.293.49
		11,386.438.27

ДОВЖНИЙ СТАН:

		Золоті	Золоті
Власні капітали			
а) акційний		5,000.000.—	
б) резервовий		227.309.65	
в) прочі резерви		8.848.51	
г) амортизаційний капітал		151.460.—	5,387.618.16
Вклади			
а) термінові		2.161.921.17	
б) à vista		1,366.583.29	3,528.504.46
Біжучі рахунки (кредитові сальда)			579.796.48
Інкасові зобовязання			7.575.70
Реєсконт			1,021.936.65
Заграничні банки			1.496.88
Ріжні рахунки			532.175.68
Заставні листи			237.186.72
Непідняті купони заст. л.			31.990.80
Векслеві відсотки на р. 1933			14.282.34
Зиск:			
а) решта з р. 1931	14.960.46		
б) за рік 1932	28.913.94		43.874.40
			11,386.438.27

Ґарантії 31.317.—
Інкасо 96.979.97

РАХУНОК СТРАТ І ЗИСКІВ

ВИДАТКИ:

	Золоті
Виплачені відсотки і провізії	337.104.42
Адміністраційні кошти	293.489.94
Податки	154.294.98
Амортизація	11.989.82
Відписи на довжниках	63.083.15
Ріжні	17.780.24
Зиск	43.874.40
	921.616.95

ДОХОДИ:

	Золоті
Решта зиску з р. 1931	14.960.46
Побрані відсотки і провізії	819.758.39
Курсові ріжниці	20.946.62
Доходи з недвижимости	10.887.19
Зворот відписаних претенсій	24.96
Ріжні	55.039.34
	921,616.95

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
Д-р Лесь Кульчицький, о. Олександер Ковальський, Роман Левицький.

ЗА БУХАЛЬТЕРІЮ:
Яків Косоноцький.

ЗА ДИРЕКЦІЮ:
Володимир Сінґалевич, Д-р Павло Кривуцький.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Четвер, 11. травня год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Пятниця, 12. травня, год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Субота, 13. травня год. 7.30 веч. „Викрадена наречена“.

Театр Ріжнородностей.

Четвер, 11. травня год. 7.30 веч. „Фройлайн Доктор“.

Пятниця, 12. травня год. 7.30 веч. „Фройлайн Доктор“.

Спортовий Цирк, вул. Пелчинська (біля Тенісового Т-ва) виступи міжнародніх змагунів-атлетів. Початок год. 8.15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Романс із поручником“ (Льоренс Тибет).
АПОЛЬО: „Дівчина з країни бурі“ (Дж. Ґейнор).
АТЛЯНТИК: „Під Твою оборону“.
КАСІНО: „Нічні суди“ (Ван Дайк).
КОЛІСЕЙ: „Серце на роздоріжжі“ та ревія: „Прощаємо на весело“.
КОПЕРНИК: „Син джунглів“.
МАРУСЕНЬКА: „Син джунглів“.
МІРАЖ: „Людина сміху“ (Конрад Файдт).
ПАЛЯС: „Іх Ексцеленція субект“.
ПАН: „Любощі князя“ та ревія.
ПАСАЖ: „Кабірія“ (на основі Д'Аннунція).
ОАЗА: Нечинне.
СТИЛЕВЕ: „Люди за кратами“ та ревія: „Кожному вільно кохати“.
ХИМЕРА: „Пімста Тонга“.
УТІХА: „Москва без маски“, ревія „З квітки на квітку“.

Закордонне радіо.

Четвер, 11. травня 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 19.25 Чайковський, **Бреслав** (325) 20.00 Вес. музика, **Мілано** (331,4) 21.00 Опера, **Брно** (341,7) 20.20 Словацьке весілля, **Гельсінґфорс** (368,1) 19.05 Спів, **Білгород** (429,7) 19.00 Концерт, 20.00 Опера з Люблями, **Рим** (441,2) 17,30, 20.45 Концерт, **Відень** (518,1) 12.00 Квартет, 17.20 Солісти, 20.30 „Сицилійська вечірня“ оп. Вердія, **Харків** (937,5) 9.00, 13.50, 15.10, 16.30, 18.30, 19.00 Концерт, 12.30 Авдиція, **Москва** (1000) 17.30 „Сорочинський ярмарок“ оп. Мусоргського (Сталін 424,3 м.), **Давентрі** (1554,4) 22.15 „Трістан і Ізольда“ оп. Ваґнера.

Пятниця, 12. травня 1933.

Братислава (279,3) 18.05 Концерт, **Мілано** (331,4) 17.00 Муз. всячина, 21.00 Концерт; **Брно** (341,7) 16.10 Концерт творів Сметани; **Штутґарт** (360,6) 20.00 Травневі пісні трубадурів; **Білгород** (429,7) 15.30 Пісні, **Рим** (441,2) 13.00, 20.45 Концерт; **Лянгенберґ** (472,4) 16.30 Солісти; **Прага** (488,6) 17.05 Твори Сметани; 20.00 „Дві вдови“ оп. Сметани; **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 17.00 Фортепян, 21.00 Концерт Павла Гіндеміта; **Будапешт** (550,5) 18.00 Циг. музика; **Харків** (937,5) 9,00 Військова музика та пісні, 10.00 Звуковики, 13.50 Концерт, 15.10 Муз. літ. авд., 18.00 Українська музика, 19.00 Симф. концерт з Української Фільгармонії.

Львівське радіо.

Четвер, 11. травня 1933.

12,10, 15.25, 16.20, 19.00 Грамофон, 12.35 Концерт, 16.00 Серед книжок, 16.40 Любов до рідної природи, 17.00 Солісти (музика, спів), 17.40 Відчит, 18.00 Легка музика, 19.00 „Перша кров“ фейл. Кшивіцькоі, 20.00 Концерт (музика, спів), Спортові вістки, 21.30 Авд.: „Бурмістрівна Гризельда“, 22.15, 23.00 Танк. музика.

Пятниця, 12. травня 1933.

12.10, 15.50, 18.55 Ґрамофон; 15.15 Господарський комунікат; 16.40 Справи гигієни, 17.00 Музика, спів; 18.00 Міжнародній день шпитальництва 12. травня; 18.10 Легка й танк. музика; 16.35 Спів (Марія Блажівська, сопран), фортепян; 19.00 Літер. фейлетон; 19.15 Всячина; 19.30 Фейлетон; 20.00 Муз. балачка; 20.15 Симф. концерт, Виленський літер. рух; 22.40 Спортові вістки; 23.00 Танк. музика.

БІРЖА.

ДОЛЯР.

На львівській грошовій біржі в понеділок була для доляра знижкова тенденція. Банк Польський платив за доляра 7.45 зол., за англійський фунт 30.00 зол. На неофіціяльній біржі за доляра платили 7.54—7.50, за англ. фунт 30—30.10 зол.

На варшавській біржі зазначилася в понеділок знижка доляра. Банк Польський платив 7.50 а в міжбанкових оборотах курс його виносив 7.52. Міжнародні обороти значно вищі. В Нюйорку нотували доляра в понеділок по 7.70. Можливо, що нинішня знижка доляра лише хвилева.

Тенденція на офіціяльній біржі для доляра й англійського фунта слабша. Кабель Нюйорк 7.60, фунт 30.15, Ефективні доляри в приватних оборотах 7.45.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	золотих до
Пшениця двірська	32·—	33·50
Пшениця збірна	29·—	29·50
Жито одноціле	15·—	15·25
Жито збірне	14·—	14·50
Ячмінь двір. одноцілий	13·25	13·75
Ячмінь на мливо	11·—	11·25
Овес галицький	13·75	14·25
Овес замоклий	9·—	9·50
Кукурудза краєва	14·25	14·75
Бараболя промисл.	2·50	3·—
Фасоля біла	17·—	20·—
Фасоля колірова	14·—	15·—
Фасоля краса (з мішк.)	16·—	17·—
Горох пів-Вікторія	18.—	20·—
Горох полевий	14·—	16·—
Бобик	9·50	10·—
Вика чорна	7·50	8· –
Вика сіра	6·50	7·—
Сіно солодке прасов.	6·50	7·50
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	13·50	14·—
Льон	38·—	40·—
Лубін синій	8·00	8·25
Ріпак озимий	40·—	42·—
Висівки житні	6·25	6·50
Висівки пшеничні	6·50	6·75
Пшоно	27·—	29·—
Просо краєве	17·—	18·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. зв.	70·—	72·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	33·50	34·—
Пшениця збірна	30·50	31·—
Жито одноціле	16·50	16·75
Жито збірне	15·50	16·—
Ячмінь на мливо	12·50	12·75
Овес збірний	10·25	10·75
Мука пшен. люксусова	61·00	61·50
Мука пшен. 65 проц.	46·—	47·—
Мука житня тип уряд.	31·—	31·50
Висівки житні	6·50	6·75
Висівки пшеничні	7·75	8·—
Крупи ячмінні грубші	24·—	26·—
Пшоно ч. 1	37·—	39·—
Пенцак ч. 10	24·—	26·—
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·50

Присилайте передплату!

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“:

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 10. V.: масло 2.60, молоко 0.21, сметана 0.90, яйця 2.80. Тенденція на масло, яйця удержана, на молоко звишкова.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Тернопіль. В суботу 20. 5. ц. р. заходом філії Муз. Товариства ім. Лисенка концерт відомого скрипака проф. Юрія Криха при участи пяністки Ірени Любчак-Крихової, а в середу 24. 5. ц. р. заходом „Бояна“ і Муз. Товариства ім. Лисенка вокально-музичний вечір творів Л. Бетовена. 1869 1—1

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.